

Remissvar från Svenska Barnläkarföreningen (BLF)

Remissvaret stöds av Svensk Förening för Barn- och Ungdomspsykiatri (SFBUP), var god se även separat yttrande

Kompletterande promemoria till betänkandet En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)

Svenska Barnläkarföreningen tackar för möjligheten att lämna ett remissvar på kompletteringen till Migrationspolitiska kommitténs betänkande.

Vi ser positivt på att utredningens förslag kompletteras och korrigeras för att undvika orimliga konsekvenser för asylsökande barn, vuxna och familjer. Promemorian korrigerar några av dessa. Som framgår av vårt tidigare remissvar på utredningen anser Svenska Barnläkarföreningen att det behövs fler och mer genomgripande korrigeringar där betydelsen av alla barns rättigheter och Sveriges internationella konventionsåtaganden tydligt tillåts genomsyra lagstiftning och tillämpning av lagen.

Uppehållstillstånd på grund av anknytning i vissa fall

Vi välkomnar att olika typer av relationer likställs i bedömningen av rätten till uppehållstillstånd. Promemorian noterar också att kommitténs tidigare förslag innebär att personer som inte har kunnat leva tillsammans i sitt hemland på grund av att deras förhållande inte är accepterat, utestängs från möjligheten att leva tillsammans under en längre tid. Vi instämmer i promemorian argumentation: ”För att den nya ordningen med tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel inte ska leda till orimliga konsekvenser och för att säkerställa att de svenska reglerna om anhöriginvandring är långsiktigt hållbara och i alla delar förenliga med Sveriges konventionsåtaganden bör kommitténs förslag kompletteras...” Vi instämmer också i att förhållandet skall framstå som seriöst men vi motsätter oss att promemorian tvärt emot sin egen argumentation drar slutsatsen att det anknytningsgrundade förhållandet måste ha etablerats redan i hemlandet eftersom detta, som man själv påpekar, kan ha omöjliggjorts av förhållandena där.

Undantag från försörjningskravet vid anhöriginvandring för kvotflyktingar

Liksom i vårt tidigare remissvar är vi kritiska till tremånadersregeln för undantag från försörjningskravet. Vi har inte i utredningen funnit några argument till stöd för denna regel som riskerar att leda till att familjer splittras. Forskning visar att ofrivillig familjesplittring allvarligt påverkar barns hälsa, utveckling, traumarehabilitering och funktionsförmåga. Detta gäller även vuxna och forskning visar också en negativ påverkan på integrationen. Tremånadersregeln får därmed negativa effekter också för Sverige.

Vi ser två tänkbara skäl till att familjer inte söker anknytning inom tre månader: antingen att berörda personer inte känner till regeln eller förstår innebörden av den, eller att familjerna kommit ifrån varandra så att man inte hittar kvarvarande familjemedlemmar inom den stipulerade tidsramen. I båda fallen drabbas barnen, och deras familjer, av negativa effekter utan rimliga skäl.

Uppehållstillstånd på grund av humanitära skäl

Svenska Barnläkarföreningen välkomnar en återgång till en möjlighet för barn att beviljas uppehållstillstånd på grund av särskilt ömmande omständigheter som ett litet och viktigt, om än otillräckligt, steg i rätt riktning för att stärka barns rättigheter och förbättra möjligheterna till traumarehabilitering och förutsättningarna för integration. Detta eftersom barnspecifika asylskäl, alltså skäl för asyl utifrån barns specifika situation och psykosociala utveckling, sällan räcker för att erhålla uppehållstillstånd på andra grunder. Vi har dock följande synpunkter:

- Ett upphörande av den tillfälliga lagen med dess begränsningar måste kombineras med en rätt för barn och barnfamiljer med lagakraftvunnet men inte verkställt beslut att söka på nytt för att kunna pröva om de vid en samlad bedömning omfattas av den ordinarie lagstiftningens kriterier för särskilt ömmande omständigheter.
- Det är bra att anpassningen till Sverige vägs in eftersom en ordning med tidsbegränsade uppehållstillstånd under långa tid innebär att barn kan vistas under stora delar av sin uppväxt i landet och här bygga upp sociala relationer av stor betydelse för sin utveckling. Vi instämmer också i att bedömningen av en sådan anknytning inte enbart kan göras utifrån faktisk tid. Vi menar att det i en sådan bedömning är av stor vikt att den görs barnanpassad. Exempelvis kan en i ett vuxenperspektiv relativt kort tid för ett litet barn utgöra en stor del av det liv barnet har minnen av.
- Vi har tidigare erfarenheter av att praxis i bedömningen av barns hälsotillstånd och anpassning ofta är alltför restriktiv och att kunskapen om barns situation i bedömningarna ofta brister. Vi ser det därför som nödvändigt med förbättrad utbildning, fortbildning och barnkompetens bland domstolarna för att säkerställa rättssäkerheten för barn i asylbedömningarna.
- Vi anser att det bör tydliggöras att den samlade bedömningen av barns anpassning till Sverige skall göras ur ett barnperspektiv. Det innebär att bedömningen inte kan göras avhängig av barnets juridiska status under olika perioder av anpassningen, om barnet och dess familj varit asylsökande, haft tillfälliga uppehållstillstånd eller varit papperslösa. Det är heller inte rimligt att barnet skall behöva få en bedömning utifrån vuxnas beslut som det inte har inflytande över eller ansvar för.

2021-01-08

Lena Hellström Westas ordförande

Svenska Barnläkarföreningen